

КАЗАЛЫ

№29
(2304)
Сенбі
26 сәуір
2025 жыл

Газет
2003 жылдың
5 қаңтарынан
шығады

Аймақтық
ақпараттық-
танымдық
басылым

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСЫНА ТАРАЙТЫН ГАЗЕТ

ҚАЗАЛЫ АУДАНЫНДА ГАЗДАНДЫРУ ЖҰМЫСТАРЫ ҚАРҚЫНДЫ ЖҮРГІЗІЛІП КЕЛЕДІ

Аудан әкімі Мейрамбек Шермағанбеттің төрағалығымен өткен мәжілісте газ саласын дамыту мен цифрландыру, ауданның қаңтар-наурыз айларындағы әлеуметтік-экономикалық дамуы мен бюджеттің атқарылуы мәселелері қаралды.

Бүгінде Қазалы ауданы бойынша ауыл-аймақтарды газдандыру жұмыстары қарқынды жүргізілуде. Өткен жылдың өзінде Абай ауылы табиғи газға қосылса, биыл Ақтан батыр ауылының тұрғындары көгілдір отынға қол жеткізді. Бұдан бөлек, қазіргі таңда Ақтан батыр, Жанқожа батыр, Бекарыстан би, Майдакөл, Ү.Түктібаев елді мекендеріне тартылатын газ құбырының құрылысы жүргізілуде.

Мәжілісте жалпы аудандағы газдандыру жұмыстары бойынша аудандық құрылыс, сәулет және қала құрылысы бөлімінің басшысы Айдан Ниязов баяндама жасады.

Баяндамашыдан кейін аудан әкімі газдандыру жұмыстары бойынша осы жылға жоспарланған барлық жобаларды мерзімінде әрі са-

палы аяқталуы керектігін айтты. Сондай-ақ табиғи газға қосылған елді мекендердегі әлеуметтік нысандардың бу қазандықтарын газға бейімдеу жұмыстары да жоспарға сәйкес жүргізілу керектігін ескертті.

Сонымен қатар, аталмыш мәселеге байланысты жауапты сала басшыларына газ нысандарын «ҚазақГаз Аймақ» АҚ-ның теңгеріміне өткізу жұмыстарын аяқтау, әлеуметтік

нысандарды газға бейімдеу бойынша дайын жобалардың қаржыландырылуын қамтамасыз ету, ауданнан авариялық диспетчерлік қызметін ашу бойынша тиісті ұсыныс енгізу сынды нақты тапсырмалар беріп, тапсырмалардың мерзімінде орындалуын жауапты орынбасарына қатаң бақылауға алуды тапсырды.

Мәжілісте мұнан соң аудандық экономика және

қаржы бөлімінің басшысы Бақытжан Жарылқап ауданның әлеуметтік-экономикалық дамуы мен бюджеттің атқарылуы бойынша жасалып жатқан жұмыстарды баяндады.

–«Ауданның әлеуметтік-экономикалық дамуы өңіріміздің негізгі көрсеткіші болып табылады. Үш айдың қортындысымен қол жеткізген нәтиже жаман емес, алайда жыл соңына дейін осы қарқынмен бірлесе жұмыс істеп, барлық сала бойынша белгіленген межелеріміз толық орындалуы қажет. Соның ішінде өңдеу өнеркәсібіне қатысты көрсеткіштер мен барлық макрокөрсеткіш бойынша өсімге қол жеткізу керек», – деді аудан әкімі.

Мәжілісте аудан басшысы күн тәртібінен бөлек басқа да санитарлық тазалық, абаттандыру жұмыстары, аудан көлемінде жүргізіліп жатқан құрылыс нысандары сынды бірқатар өзекті мәселелерді көтеріп, тиісті сала басшылары мен кент, қала және ауылдық округ әкімдеріне нақты тапсырмалар жүктеді.

КАРДИОЛОГИЯ ЖӘНЕ ИНСУЛЬТ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ ҚҰРЫЛЫСЫ БАСТАЛДЫ

«Ауылдық денсаулық сақтауды жаңғырту» ұлттық жобасы аясында Қазалы аудандық көп бейінді орталық ауруханасының жанынан 42 төсектік кардиология және инсульт орталығының құрылысы басталуда. Аудан халқына жоғары және сапалы медициналық көмек

көрсетуге арналған орталықтың құрылысын жыл соңына дейін аяқтау жоспарланып отыр.

Аудан әкімі Мейрамбек Шермағанбет аудандық ауруханада басталған қосымша құрылыс жұмыстарын көріп, мердігер мекеме «СМП Қызылорда» ЖШС-нің жауапты өкілдерімен кездесті.

Жобаның жалпы құны 1.9 млрд. теңгені құрайды. Жоба бойынша кардиология және инсульт орталығының құрылысы аяқталғаннан кейін онда бүгінге дейін аудан тұрғындары үшін ең өзекті мәселелердің бірі болып келген МРТ құрылғысы орнатылып, тиісті мамандардың білімі жетілдірілмек.

Аудан басшысы мердігер мекеменің өкілдеріне бұл орталықтың аудан тұрғындары үшін маңызы зор екенін айтып, құрылыс жұмыстарын ең алдымен сапалы әрі мерзімінде аяқтау керектігін айтты.

**Қазалы ауданы
әкімдігінің баспасөз
қызметі**

БІЛІМ САЛАСЫНЫҢ АРДАГЕРІНЕ ҚҰРМЕТ КӨРСЕТТІ

Аудан әкімі Мейрамбек Шермағанбет Қазалы ауданының Құрметті азаматы, білім саласының ардагері Құралай Бекжанованы қабылдап, 75 жасқа толған мерейтойымен құттықтады.

- Қазалы ауданының білім саласында ұзақ жыл еңбек етіп, ұрпақ келешегі үшін саналы ғұмырын сарп еткен майталман мұғалімдер аз емес. Сіз осындай тұлғалардың қатарынан көрініп, еңбек жолыңызда білім саласымен қатар түрлі қоғамдық жұмыстарға белсенді атсалыстыңыз. Бүгінге дейін «Майдакөл» ауылдық округінің әйелдер кеңесінің төрайымы ретінде елдің бірлігі мен берекесіне, ынтымағы мен ырысына өз ықпалыңызды тигізіп келесіз. Қазалы ауданының Құрметті азаматы, еңбек ардагері, Халық ағарту ісінің озық қызметкері

сынды марапаттар еңбек жолыңызда өзіңізге берілген лайықты баға, - деген аудан әкімі мерейтой иесіне дәстүрге сай иығына камзол мен жаулық жауып, құрмет көрсетті.

Мұнан соң қабылдауға арнайы келген облыстық әйелдер кеңесінің төрайымы Райкүл Байназарова Құралай Бекжанқызының ауылдық әйелдер кеңесінің төрайымы ретінде ауданындағы әйелдер істері және отбасылық-демографиялық саясатты насихаттауға қосқан үлесін айтып, жылы естеліктерімен бөлісіп, шынайы лебізін жеткізді.

Өз кезегінде мерейтой иесі де аудан басшысының көрсеткен құрметіне шынайы алғысын айтып, ризашылығын білдірді.

**Қазалы ауданы
әкімдігінің баспасөз
қызметі**

«АМАНАТ» ПАРТИЯСЫ ЕКІ АУЫЛДЫҚ ОКРУГ ӘКІМІНІҢ САЙЛАУЫНА ҮМІТКЕР ҰСЫНДЫ

«АМАНАТ» партиясы Қазалы аудандық филиалы Саяси кеңесі Бюросы мен кезектен тыс 49 конференциясының бірлескен отырысы өтті. Жиынға аудандық партия филиалының төрағасы Ғазиз Әліш төрағалық етті.

Іс-шараға арнайы Саяси кеңесі Бюросы мен Саяси кеңес мүшелері, аудандық мәслихаттың депутаттары, бастауыш партия ұйымының төрағалары мен мүшелері қатысты. Жалпы 27 бастауыш партия ұйымынан 54 делегат сайланып, оның 24-і онлайн форматта қатысты.

Ең алдымен Саяси кеңес Бюросының отырысы өтіп, онда 2025 жылдың 18 мамыры күні өтетін Ғ.Мұратбаев және «Қарашеңгел» ауылдық округтері әкімдерінің сайлауына партия атынан ұсынылатын кандидаттар келісілді. Сондай-ақ партияның аудандық филиалының кезектен тыс 49 конференциясының күн тәртібі бекітілді.

Мұнан соң конференция жұмысы жалғасып, екі мәселе қаралды. Делегаттардың ашық дауыс беру нәтижесінде аудандық партия филиалының Сая-

си кеңесінің құрамына өзгерістер енгізіліп, қайта жасақталды. Сонымен бірге, алдағы 18 мамырда өтетін Ғ.Мұратбаев және «Қарашеңгел» ауылдық округтері әкімдерінің сайлауына ұсынылатын үміткерлер бекітілді.

Атап айтқанда:

• Ғ.Мұратбаев ауылдық округі әкімінің сайлауына үміткер Рыстығұл Абай Қоңырбайұлының,

• «Қарашеңгел» ауылдық округі әкімінің сайлауына үміткер Қожантаев Шохан Жанахметұлының кандидатурасы Қазалы ауданының аумақтық сайлау комиссиясына тіркеу үшін ұсынылды.

Маңызды басқосуда аудандық партия филиалы Саяси кеңесі Бюросының мүшелері: Самұрат Имандосов пен Талайлы Бөріқұлақов сөз сөйлеп, алда келе жатқан сайлау науқаны үлкен жауапкершілік жүктейтінін атап өтіп, партия үміткерлеріне сәттілік тіледі.

Конференция жұмысы аяқталғаннан кейін партия филиалының Саяси кеңесінің отырысы жалғасып, Саяси кеңес Бюросының құрамына бірқатар өзгерістер енгізілді.

ЕКПЕ АЛУДЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ МЕН ҚАЖЕТТІЛІГІ

Вакцинация – бұл инфекциялық аурулардан сақтандыруға, ал сырттан келетін жағдайда - инфекциялық ауруларды тоқтатуға және жоюға бағытталған.

Вакцинация – адам организмне вакцина немесе арнайы тәсілмен дайындалған антигендік қасиеті бар заттарды енгізу арқылы белгілі бір жұқпалы аурудан алдын ала сақтандыру үшін қолданылатын әдіс. Жұқпалы ауруларға қарсы екпе жасалатын инфекциялардың атаулары мен мерзімдерін Қазақстан Республикасының Үкіметінің қаулысымен бекітілген.

Соңғы жылдары ауданымызда балаларына жұқпалы ауруларға қарсы профилактикалық екпе салдырмай, бас тартып жүрген ата-аналар қатары жиілеп келеді. Екпе жайлы қазіргі таңда барлық ата-аналардың хабары бар. Алайда, баланы егуге алып келген кезде әртүрлі сенімсіз жағдайлар туындайды. Бұл сенімсіздіктің өз себебі бар. Өйткені қазіргі таңда балаларымызда екпе арқылы қорғайтын жұқпалы аурулар мүлдем кездеспейді. Осыдан

30-40 жыл бұрын ата-аналарға қызылша мен күлдің (дифтерия) қауіптілігі жайлы айтудың қажеті болмады. Ал көкжөтелдің ауыр жөтелі әрбір қала мен ауыл ауласынан естілетін. Сал ауруының ауыр асқынуы болып табылатын мүгедектіктен қорқыныш әрбір ата-ананың көкейкесті мәселесі болды.

Бұл тек Қазақстанда емес. Дүниежүзінде де кездесті. Жоғары да айтып отырған ауруларымыздың барлығы екпемен (вакцинация) басқарылатын аурулар. 1980 жылдары дүниежүзі бойынша шешек (оспа) ауруы мүлде жойылды, оған себеп – екпе. Осындай аурулардан қорғанудың басты жолы 95-100 пайыз алдын ала екпемен қамту екені дәлелденген. Сондықтан елімізде бұл жағдай жолға қойылған.

Бүгінде жер шарында екпе арқылы миллиондаған бала өлімнен, мүгедектіктен аман қалуда. Жұқпалы ауруларға қарсы екпенің қажеттілігі болмаса, қолданысқа енбес еді.

Қауіпті дерттерге қарсы екпе егу жұмыстары әлемдік тәжірибеге еніп отыр. Осыған орай, сәби өмірге келген сәттен

бастап белгілі мерзім ішінде түрлі аурулардың алдын алу, жұқпалы дерттерден сақтануды қамтамасыз ету үшін иммундау шаралары қолға алынды. Оның пайдасы мен қажеттілігі туралы түсіндірме жұмыстары әлі де жүргізіліп келеді. Елімізде иммундау шаралары баланың жарық дүние есігін ашқан сәтінен бастап 6 жасқа толғанға дейін кестеге сай жүргізіледі. Ата-анасының рұқсатынсыз балаға екпе салынбайды. Екпені алдын ала арнайы оқытылған медициналық маман тек жұқпалы ауруларға қарсы жүргізуге рұқсат берілген егу бөлмелерінде жүргізеді. Бүгінде пайдаланылып отырған екпе – белгілі бір жұқпалы аурулардың өлі немесе әлсіретілген қоздырғыш микроб организмдерінен жасалған препарат екенін тағы да нақтылаймыз. Олардың шығарылу тәртібіне қатаң талап қойылып, оның зиянсыздығына, қауіпсіздігіне және тиімділігіне зертханалық, клиникалық тексерулер өткізіледі.

Елімізде жұқпалы ауруларға қарсы, атап айтқанда қызылша, қызамық, шошқа мойын, ви-

русты гепатит А, вирусты В гепатитіне қарсы, күрөзек, сіріспе, көкжөтел, сал ауруы, гемофильді инфекция, пневмококкты инфекция, тұмау, құтыру, туберкулез, оба, іш сүзегіне қарсы екпелер тегін жүргізіліп келеді.

2024 жылдың қыркүйек айынан бастап (АПВ) адам папилломасы вирусына қарсы екпесі қосылып, Ұлттық егу күнтізбесіне енгізілді.

Дүние жүзі бойынша осы жұқпалы аурулардың кесірінен мыңдаған адамдар көз жұмады екен.

Дана халқымыз «Ауырып ем іздегенше, ауырмайтын жол ізде» деген қағидамен берік ұстанған, халық денсаулығы – ұлт байлығы. Ал, халық өз денсаулығына салғырттық танытпауы қажет. Сонда ғана дені сау ұрпақ қалыптасады. Балаларыңыздың уақытылы кестеге сәйкес жұқпалы ауруларға қарсы екпе алуын қадағалаңыздар.

С.ШҮКІРАЛИЕВА,
Қазалы аудандық санитариялық – эпидемиологиялық бақылау басқармасының бас маманы

БАҒА БЕЛГІСІНДЕГІ БАҒА КАССАДАҒЫ БАҒАМЕН СӘЙКЕС КЕЛМЕСЕ НЕ ІСТЕУ КЕРЕК?

«Тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 10-бабына сәйкес сатып алушы тауар туралы, оның ішінде оның бағасы туралы сенімді және уақтылы ақпарат алуға құқылы.

Барлығы дерлік осындай жағдайға тап болды: кассадан өнімді алып, баға белгісіне қарасақ, кассадағы баға мүлдем басқаша болып шығады. Кассир иығын көтеріп, бағаны өзгертуді ұмытып кеткенін айтады. Сіз бұл жағдайда сатып алушының тауарды тек оған төлеуге құқығы бар екенін білесіз бе? Бұл мақалада біз қандай заңдар мұны жасауға мүмкіндік беретінін қарастырамыз.

«Тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 10-бабына сәйкес сатып алушы тауар туралы, оның ішінде оның бағасы туралы сенімді және уақтылы ақпарат алуға құқылы. Егер кассир кассада көрсетілген бағаны тексеруден бас тартса, баға белгісін суретке түсіру арқылы осы бұзушылықты жазып алыңыз. Әрі қарай, әкімшіге қоңырау шалыңыз, өйткені кассир сізге ештеңемен көмектесе алмайды - егер мұндай қателер анықталса, баға айырмашылығы оның жалақысынан ұсталады.

ЧТО ДЕЛАТЬ, ЕСЛИ ЦЕНА НА ЦЕННИКЕ НЕ СОВПАДАЕТ С ЦЕНОЙ НА КАССЕ?

Согласно статье 10 Закона РК «О защите прав потребителей», покупатель имеет право на получение достоверной и своевременной информации о товаре, в том числе и о его цене.

Практически каждый встречался с подобной ситуацией: взяв товар с прилавка и посмотрев на ценник, оказывается, что на кассе цена совершенно другая. Кассир разводит руками и утверждает, что ценник забыли поменять. Знаете ли вы о том, что в этом случае покупатель имеет право оплачивать товар исключительно по нему? В этой статье мы разберемся, какие законы позволяют это сделать.

Согласно статье 10 Закона РК «О защите прав потребителей», покупатель имеет право на получение достоверной и своевременной информации о товаре, в том числе и о его цене. Если кассир отказывается пробивать цену, указанную на прилавке, зафиксируйте это нарушение, сделав фото ценника. Далее позвоните администратору, так как кассир вряд ли вам чем-то поможет – при обнаружении подобных ошибок разница в цене удерживается с

Сондай-ақ ашық оферта бойынша Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 447-бабына сілтеме жасау артық болмас, оған сәйкес сатып алуды жүзеге асыруға ниет білдірген кез келген адам офертада көрсетілген шарттарда сатып алуға құқылы.

Осы шарттардың бірі баға белгісінде көрсетілген баға болып табылады.

Тіпті мұндай жағдайда дүкен басшылығы тауарды кассада көрсетілген баға бойынша сатудан бас тартса да, шағымдар кітабын сұраңыз және оған тұтынушы құқықтарының бұзылуын егжей-тегжейлі көрсететін жазба жасаңыз.

Қорытындылай келе, көптеген ірі супермаркеттерде баға белгілері күн сайын дерлік өзгертінін және оларды қадағалау әрдайым мүмкін емес екенін атап өткен жөн. Олар мұны әдейі істеп жатыр деп ойламаңыз. Клиенттерін бағалайтын дүкен сатып алушыны жарты жолда қарсы алады және ешқандай сұрақ қоймай, өнімді кассада белгіленген бағамен сатады. Мұндай мәселелер әрдайым дерлік тұтынушының пайдасына шешіледі және осы мақаланың арқасында сіз өз құқықтарыңызды оңай қорғай аласыз.

его зарплаты. Не будет лишним также сослаться на статью 447 Гражданского кодекса РК о публичной оферте, в соответствии с которой любой, кто изъявит желание совершить покупку, имеет право сделать это по указанному в предложении условиям. Одним из таких условий и является цена, указанная в ценнике.

Даже если в этом случае руководство магазина отказывается продавать вам товар по цене, указанной на прилавке, попросите жалобную книгу и сделайте в ней запись, подробно указав на нарушение ваших потребительских прав.

В заключение также стоит отметить, что в большинстве крупных супермаркетах ценники сменяются практически ежедневно, и уследить за ними не всегда удается. Не стоит думать о том, что они делают это умышленно. Магазин, дорожающий своими клиентами, пойдет на встречу покупателю и без лишних вопросов пробьет товар по цене, установленной на прилавке. Подобные вопросы практически всегда решаются в пользу потребителя, а благодаря этой статье вы сможете без труда отстаивать свои права.

ТҰЛҒАЛАР МЕН МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІЛЕРДІҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ – БАСТЫ НАЗАРДА

Мемлекеттік қызметшілердің еңбекті, денсаулықты қорғауға, қауіпсіз және тиімді жұмыс істеу үшін қажетті еңбек жағдайларына, сондай-ақ әлеуметтік және құқықтық қорғалуға құқығы бар.

Бұл ретте, азаматтармен қоса мемлекеттік қызметшілердің құқықтарын қорғау, ал бұзылған жағдайда қалпына келтіру ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Қызылорда облысы бойынша департаментінің қызмет бағыттарының бірі болып табылады.

Соның бірі мемлекеттік қызметшілерді заңсыз үстеме жұмысқа тарту мәселесі департаменттің жіті бақылауында.

2023 жылы мемлекеттік қызмет саласындағы уәкілетті органға мемлекеттік органдарда жұмыс уақыты режимін сақталуына мониторинг жүргізу функциясы берілді. Ал мониторинг мемлекеттік органдарға бару, қол жеткізуді бақылау және басқару жүйесін талдау арқылы жүргізіледі.

Бекітілген жоспарға сәйкес, ағымдағы жыл басынан мемлекеттік органдарға бару арқылы 11 мониторинг жүргізіліп, 11 үстеме жұмыс жасау фактісі анықталып, департаменттің хаты негізінде мемлекеттік қызметшілердің бұзылған құқықтары қалпына келтірілді. Сондай-ақ, қашықтықтан жүргізілген мониторингпен 51 мемлекеттік қызметшінің құқықтары қалпына келтіріліп, 117 сағат демалыс сағаттары берілді.

Бұдан бөлек, мемлекеттік қызмет саласындағы уәкілетті органға жұмыс уақыты режимін бұзғаны үшін Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекстің 89-бабы бойынша әкімшілік іс қарау функциясы берілді. Департаментпен осы жылы екі мемлекеттік органның басшысы қарамағындағы қызметшілерді тиісті актісіз үстеме жұмысқа тартқаны үшін әкімшілік жауапкершілікке тартылған.

Бұдан басқа, Департаментпен Агенттік төрағасының 2016 жылғы 18 қарашадағы №60 бұйрығымен бекітілген тәртіптік комиссияларының жұмысы туралы 1-ТК

есептері негізінде тоқсан сайын мемлекеттік органдардың тәртіптік тәжірибесіне талдау жүргізіледі. Талдаумен 2 мемлекеттік органда заң бұзушылықтар анықталып, олардың қорытындысы Қызылорда облысындағы Әдеп жөніндегі кеңестің отырысында қаралады. Нәтижесінде, Әдеп жөніндегі кеңестің шешімі негізінде 2 мемлекеттік қызметшінің бұзылған құқықтары қалпына келтірілді. Бұдан бөлек, есепті кезеңде Департамент құзыреті шегінде (мәліметтер мен материалдарды сұрату, тексерулер жүргізу арқылы) 4 өтінішті қарап, оның 1-і негізделген.

Мәселен, азаматша «Д» өзінің «Facebook» әлеуметтік желісіндегі жеке парақшасында Қазалы аудандық кәсіпкерлік және өнеркәсіп бөлімінің басшысына қатысты бірнеше сыни жарияланым шығарып, онда желі қолданушылары тарапынан жағымсыз пікірлер жазылғандығы белгілі болды.

Осыған орай, Қазалы аудандық кәсіпкерлік және өнеркәсіп бөліміне жоспардан тыс тексеру жүргізілді.

Тексеру нәтижесімен, аталған бөлімнің басшысы тарапынан әдеп кодексі талаптары сақталмағандығы анықталды. Осыған сәйкес, Қызылорда облысындағы Әдеп жөніндегі кеңес хатшылығымен лауазымды тұлғаға қатысты тәртіптік іс қозғалып, Әдеп жөніндегі кеңеске ұсынылды.

Әдеп жөніндегі кеңеспен қабылданған шешімнің қорытынды нәтижесімен лауазымды тұлғаға «қатаң сөгіс» түріндегі тәртіптік жаза қолданылды.

Департамент алдағы уақытта да өз міндеттеріне сәйкес мемлекеттік қызмет саласындағы заңнамалардың сақталуын бақылау жұмыстарын жалғастыратын болады, сонымен қатар, азаматтардың, соның ішінде мемлекеттік қызметшілердің де құқықтарының бұзылмауын қадағалайтын болады.

Әлия ХОЖБАНОВА,
Қазақстан
Республикасы
Мемлекеттік қызмет
істері агенттігі
Қызылорда облысы
бойынша
Департаментінің
мемлекеттік қызмет
саласындағы бақылау
басқармасының
бас маманы

ҰНДЫ ФОРТИФИКАЦИЯЛАУ

Ұнды фортификациялау дегеніміз – ұнды адамағзасына қажетті дәрумендермен және минералдармен байыту. Ұнды Қазақстанда фортификациялау халықтың денсаулығы мен еліміздің экономикасын нығайтуға және өнімнің сапасы мен құндылығын арттыруға мүмкіндік береді. Фортификация процесі кезінде жоғары және бірінші сұрыптағы бір тонна ұнға 150 грамм темір, мырыш қоспалары, фолий қышқылы мен В-тобының дәрумендері қосылады. Қоспа элементтері тағамдық сапаны арттырады, бірақ ұнның органикалық және басқа да қасиеттеріне әсерін тигізбейді, сонымен қатар, жанама құбылыстарды да туғызбайды. Соңғы 50 жыл ішінде бұл әдіс кең таралған технологияға айналды, яғни көптеген елдерде ұнды міндетті фортификациялау туралы заң қабылданды. Бидай әлемде аса өріс алған дәнді егіс, ал ұн көпшілік тұтынатын аса әмбебап және күнделікті өнім болып табылады. Адамның күнделікті рационсында нан ерекше орын алады. Мамандардың айтуынша, әлем халқы жыл сайын 400 млн. тоннадан артық ұн пайдаланады. Бидай мен қара бидай – В1, В2, В6, Е дәрумендерімен ниацин, темір, мырыштың көзі. Сол себепті, бидай ұнының жоғары және бірінші сұрыптарын фортификациялау адам ағзасы үшін темір мен

дәрумендер тапшылығының орнын толтыру мәселесін шешуде қолайлы және экономикалық жағынан тиімді. Адамның денсаулығына қауіп бар проблемалардың бірі ол ас үлесіндегі темір мен фолий қышқылы сияқты дәрумендер мен минералдардың жетіспеушілігі болады. Ал, оның салдары анемияға әкеп соғады. Еліміздің «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» кодексында, Қазақстан Республикасының аумағында өткізілетін (айналымдағы) жоғары және бірінші сортты бидай ұны құрамында темір бар дәрумендермен, минералдармен және басқа да заттармен байытуға (фортификациялауға) жатады деп көрсетілген. Сол себепті фортификацияланбаған ұнды пайдалану ана мен бала өлімі көрсеткіштерінің жоғарылауына, баланың физикалық және ақыл-ой дамуының кешеуілдеуіне әсер етеді. Әр адамның денсаулығы өз қолында, «Ауырып ем іздегенше - ауырмайтын жол ізде» демекші, фортификацияланған ұнды күнделікті тұтынуды үрдіске айналдыруға мән бергеніңіз жөн.

Жансая ЗИНЕЛАБДИН,
Қазалы аудандық
санитариялық-
эпидемиологиялық
бақылау басқармасының
бас маманы

ТАЛАНТЫҢМЕН ТАНЫЛ

2025 жылдың наурыз айында Абай Құнанбаевтың туғанына 180 жыл толуына орай Республикалық «Абай оқулары» шығармашылық байқауы өткізілді. Оған Қ.И.Сәтбаев атындағы №216 мектептің 3 «В» сынып оқушысы Елеусіз Наурызхан мен 4 «А» сынып оқушысы Алмас Айзере қатысты. Оларды байқауға музыка пәнінің мұғалімі Әйімбет Мирамкүл дайындады. Ұстазының еңбегі еш кетпей талапкерлер арасынан топ жарып, екі оқушы да бірінші орынға ие болды.

Анар ТАБЫНОВА,
Ата-ана

БАЛАЛАРДЫҢ ҚАУІПСІЗДІГІ БАСТЫ
НАЗАРДА БОЛУЫ ТИІС

Қазіргі таңда елімізде балалардың қауіпсіздігі басты назарға алынуда. Сол себепті бала қауіпсіздігіне немқұрайлы қарамаған жөн. Балалардың қатысуымен көптеген қайғылы жағдайлар орын алуда. Терезеден құлаған балалар туралы хабарламалар жиі айтылып, жыл сайын олардың саны көбеюде.

Балалардың терезеден құлау жағдайларын талдау барысында ата-аналар баланы ашық терезенің жанында пәтерде жалғыз қалдырғандықтан, қайғылы жағдайлар жиі болып жатқанын айтады. Көптеген үйлерде заманауи шыны пакеттер пайда болуымен де байланысты. Егер терезе москит торымен жабдықталған болса, онда ол екі есе қауіпті болады. Ата-аналар торды қорғаушы ретінде деп қате санайды. Бірақ балалар торды қорғаныс бөгет ретінде қабылдайды және оған сүйеніп, терезеден онымен бірге құлап түседі.

Ересектердің назарына: Терезенің жанында жиһаз болмауы керек, ол балаға терезеге оңай шығуға мүмкіндік береді. Бала ешқашан терезесі ашық бөлмеде қараусыз қалмауы керек.

Статистикаға сүйенсек балаларды қысқа уақытта

қараусыз қалдырғанда құлау жағдайларының көбі орын алатынын көрсетеді. Терезеге жақын ойнауға тыйым салу керек.

Сонымен қатар, балалардың отпен ойнауы көбінесе өртке ұшыратады. Жасөспірімдердің отпен ойнауы ата-аналардың балаларына кез келген нәрсемен ойнауына жол беріп, тиым салмағандықтан туады. Арамызда балаларын үйге кілттеп, сіріңкелерді жасырмай, электр қуатымен жұмыс істейтін құралдарды ток көзінен айырмай кететін адамдарда жоқ емес. Ал мұның бәріне үйде қалған сәбилер назар аударады, осының өзі-ақ өртке ұрындырады. Сол себепті отпен ойнау қандай жағдайға ұшырататынын жөнінде балаларға айтып, түсіндіріп отыру ата-ананың міндеті.

Кішкентай балаларды үйде жалғыз қалдыруға, оларға дүкеннен темекі, сіріңке алдыруға, жанып жатқан пешті, газ плиталарын қарауға жұмсауға тиым салынады.

Қорыта айтарымыз – балаларды сақтау әрбір ата-ананың абыройлы борышы.

Құрметті ата-аналар! Балалардың қауіпсіздігі сіздің қолыңызда!

Қазалы ауданының
Төтенше жағдайлар бөлімі

Меншік иесі: «ТҰРАН-ҚАЗАЛЫ»
жауапкершілігі шектеулі серіктестігі.

ДИРЕКТОР
Нұрбол ӘЛМӘМБЕТОВ

БАС РЕДАКТОР
Раушанбек СЕЙТЕНОВ

Газет Қазақстан
Республикасының Ақпарат
Министрлігінде 2004 жылғы
15 наурызда тіркеліп, №4801-г
куәлігі берілген

Газет аптасына екі рет: сәрсенбі және сенбі күндері шығады.
Газет «Тұран-Қазалы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің баспаханасында компьютермен теріліп, беттеліп, офсеттік тәсілмен басылды.

Редакция мен баспаханың мекен-жайы: 120400, Қызылорда облысы, Қазалы ауданы, Әйтеке би кенті, Қ.Пірімов көшесі, №14 үй.

Телефондар: директор - 2-17-49, бас редактор - 2-47-77, бухгалтер -2-60-94, факс 8 (724-38)2-17-49.

Тарату аумағы: Қызылорда облысы.

Газет табыс етілмесе, 2-13-91 телефонына хабарласуға болады.

Жариялымдар газеттің түпкілікті көзқарасын білдірмейді. Жарнама мазмұнына жарнама беруші жауапты.

E-MAIL: tooturankazaly@mail.ru

Таралымы 11227 дана.